

Kunc: Naj se pa le jedno osnuje. Drugače se obrtu pomagati ne da.

Izvedenec Rebek: Jaz sem tudi za to, da sme obrtnik imeti jedno podružnico v istem mestu.

14. vprašanje. Je li mogoče in je li želeti, da se, v kolikor se v članu V., odstavek d) razglasilnega patenta k obrtnemu redu omenjeno mezdno delo najnavadnejše vrste (dninarsko delo) nahaja, na te delavce raztegnejo določbe VI. poglavja obrtnega reda (zdravstveno skrb, delavski presledki, nedeljski počitek, večerne in nedeljske šole, plačilo mezde, delavske knjižice, spričevala, delavska spričevala, delavski red, določbe o razrešitvi delavskega razmerja in o mladostnih delavcev i. t. d.), ki zanje dosedaj niso veljale.

Izvedenec Kunc: Jaz sem za to, da se vsakemu, ki dela, da kako varstvo, da se mu pomaga do udeležitve zavarovanja itd. Zato pa nisem, da se za vsacega dninarja, ki se vzame za jeden ali dva dni vse to vpelje, kar je tukaj navedenega: zdravstveno skrb, delavski presledki, nedeljski počitek, delavske knjižice, spričevala, delavska spričevala itd. To se da izvesti le pri stalnonastavljenih. Zatorej mislim, da delavsko varstvo, katero imamo, ne stoji na pravi podlagi. Če se za jednega skrbi, naj se tudi za drugega, ubog je ta in oni. Zato bi jaz bil za državno zavarovanje za bolezni in nezgode in sicer obvezno za vsacega delujočega človeka. Kdor ne dela, bi moral biti zavezan, se sam zavarovati itd. To bi pa morala država sama vpeljati in v velikem izvrševati. Šole, o katerih se tukaj govori, na deželi niso mogoče.

Izvedenec Regali: Tudi navadnemu delavcu se mora dati zakonito varstvo. Pravi se sicer: mezdni delavec najnavadnejše vrste, ali tudi ti delavci so poštenjaki, ki so vedno pripravljeni, kadar je treba dati moža. Če državo morajo varovati, bi jih tudi država v miru varovati morala.

Izvedenec Schlegel: Jaz tudi temu vprašanju pri-trjujem, ali dninarji naj se nikar ne vlačijo v obrt in enakih pravic se jim ne more priznati kot pomočnikom.

Izvedenec Šturm: Jaz sem tudi za varstvo dninarjev, ali razloček pa mora biti mej obrtnimi delavci in podajachi.

(Dalje sledi.)

Obrtniške raznoterosti.

Povzdiga Dalmacije. V palači grof Haracha na Dunaji so se te dni posvetovali, kako bi povzdignil Dalmacijo v gospodarskem oziru. Pri tem posvetovanju so bili mej drugim dalmatinski poslanci Biankini, Bonda, Dapar, Kvekvic in Peric, profesor dunajskega vseučilišča Schrötter, inženier dr. Marković, ravnatelj ogersko-hrvatske družbe Polić, jeden zastopnik avstr. Loyda itd. Govorilo se je o tem, da Dalmaciji preskrbe dobre železniške in plovbine zveze. v deželi se naredi več cest, osnujejo kmetijske šole, napravijo veliki hoteli za tujce itd. Govorilo se je, da se osnuje na Dunaji velika družba, ki bi vse-

stranski zastopala interese Dalmacije. Dr. Schrötter je naglašal, kako ugodna bi bila Dalmacija za osnovo klimatičnih zdravišč. Biankini je naglašal lepoto Dalmacije in njenih otokov, treba jej je preskrbeti le za boljše zveze. On je priporočal železnico iz Knina preko Novega in Siska v Zagreb. Po daljši debati se je sklenilo, da se skliče novo posvetovanje na 22. t. m. K temu posvetovanju povabijo se tudi ministra Kálay in grof Falkenhayn, admiral Sterneek in župani raznih dalmatinskih mest. Ta dan se družba osnuje. V Dalmaciji bode družba imela podružnice in naprosi se kak nadvojvoda, da prevzame pokroviteljstvo.

Električne železnice. Te dni so poskušali vožnjo z električno dinamolokomotivo in šestimi vozovi na železnici iz Pariza v Nantes in nazaj. Vlak je prevozil 120 kilometrov v jedni uri. Butanja in tresenja ni bilo nikakega. Z vlakom se je vozilo 200 osob. Drugo leto misli železnica iz Pariza v Nantes voziti le z električno silo in se potem polagoma razširi elektrika še po družih železnicah.

Kmetijstvo.

Črtice o kmetijski kemiji.

Voda.

Vsakemu je znano, da je za kmetovalca, kakor sploh za vsacega voda neobhodno potrebna. Naši kmetovalci hodijo dežja prosit, kakor začne primanjkovati vode bodi si za pijačo, ali pa za rast rastlin. Kakor brez zraka, tako bi tudi brez vode ne moglo živeti nobeno živo bitje, ne rastline, ne živali. Že stari narodi so spoznavali veliko važnost vode in jo zatorej šteli štirim elementom, iz katerih je po njih mnenju obstal ves svet. Novejši učenjaki so pač vodo pripravili ob čast, da bi bila element ali prvina, ker so dokazali, da je sestavljena iz vodika in kislika, ali s tem jej niso vzeli nič od nje važnosti.

Vodo poznamo v treh oblikah, trdno kot led, tekočo, kot navadno vodo, mlake, reke, studenci, morja in pa kot para. V vseh treh oblikah je pa velicega pomena za pretvarjanje prirodnih tvarin.

Vode je po zemlji silno veliko, mnogo več, kakor se komu dozdeva na prvi pogled. Tričetrtine zemeljske površine pokrite so z vodo, morjami, jezeri in rekami in tudi več kakor tričetrtine človeškega ali pa živalskega telesa obstoji iz vode. Baš skoro neverojetno je, koliko je vode v naši hrani. Tako je v sto kilogramih krompirja 75 kilogramov vode, v sto kilogramih sadja, nad 80 kilogramov, v korenji je 85 %, v zelju blizu 90 % in repi 92 % vode. V kumarah je pa celo 97 % vode. Naša jedila kuhamo in pripravljamo največ z vodo in tako smemo reči, da se največ živimo z vodo. Tudi tisti ljudje, ki se boje vode in pijejo rajši vino, se ne morejo vodopivcem dosti posmehovati, ker je pač v najboljšem vinu 85 % vode. Tukaj pa mi nikakor ne mislimo vode, ki je vlije sleparski krčmar v vino, temveč vodo, ki je v natornem vinu, katero je trta skozi korenine posrkala iz zemlje in je tako prišla v grozdje in potem pa v vino.

Voda je sestavina iz vodika in kisika, kakor je že omenjeno. To pa ni nobena navadna zmes, kakor je na